

XLIX OLIMPIADA HISTORYCZNA TEKST ŹRÓDŁOWY – HISTORIA ŚREDNIOWIECZA

ŹRÓDŁO 1

Królewską uwieńczony koroną, rządził on powierzonym mu przez Boga państwem i narodem dzielnie i z pożytkiem. Albowiem, wedle proroka, miłował pokój, prawdę i sprawiedliwość: był najżarliwszym opiekunem i obrońcą dobrych i sprawiedliwych, zaś najsroższym prześladowcą złych, grabieżców, gwałtowników i oszczerców. [...] Ponieważ zaś w Królestwie Polskim, w sądach prawa polskiego, sądzono z dawnych czasów według pewnych zwyczajów, które się bardzo skaziły, a przez różne osoby rozmaicie były zmieniane i wprowadzały wiele krzywd, przeto ten król, w żarliwej dbałości o sprawiedliwość, zwołał prałatów, panów i szlachtę z całego królestwa, i odrzuciwszy wszystkie zwyczaje przeciwne prawu i rozumowi, ustawy z prawem i rozumem zgodne, według których sprawiedliwość mogła-by być wszystkim jednakowo i równomiernie wymierzana, za zgodą ogólną prałatów i panów, zawarł w piśmie. [...] Król ten ponad wszystkich monarchów polskich dzielnie rządził rzeczą pospolitą; albowiem jak drugi Salomon podniósł do wielkości dzieła swoje — murował miasta, zamki, domy. [...] Wszystkie te miasta i zamki bardzo mocnymi murami, domami i wysokimi wieżami, nadzwyczaj głębokimi rowami i innymi urządzeniami obronnymi otoczył, na ozdobę narodowi, na schronienie i opiekę królestwa polskiego.

ŹRÓDŁO 2

Ponieważ wśród poddanych naszych i innych książąt lud rozmaity się znajduje, chcemy aby tak w Wielkopolsce, jak i w ziemi krakowskiej **jednym prawem i sądem sądzono**. [...] **Ponieważ jest jeden król, jedno prawo, jedna też powinna być moneta w całym królestwie**, która ma być wieczna i dobrej jakości, żeby tym chętniej była przyjmowana.

ŹRÓDŁO 3

Nie wątpiąc, że to duchowieństwu i poddanym królestwa naszego przyniesie pożytek, postanowiliśmy w mieście naszym Krakowie ustanowić miejsce, na którym by Studium Powszechnie w każdym dozwolonym wydziale kwitnęło [...]. Niechaj tam będzie nauk przemożnych perła, aby wydała męża dojrzałością rady znakomite, ozdobą cnót świetne i w różnych umiejętnościach wyuczone.

ŹRÓDŁO 4



Napisy na monecie - awers: Kazimierz Pierwszy, z bożej łaski król Polski; rewers: Grosze krakowskie

PYTANIA I POLECENIA:

- 1.** Na podstawie **źródła nr 1** przeprowadź charakterystykę władcy idealnego. **[0-4 pkt]**
- 2.** W oparciu o wytluszczony fragment w **źródle nr 2** opisz elementy, które zgodnie ze Statutem miały stanowić podstawę państwa. **[0-2 pkt]**
- 3.** Na podstawie **źródła nr 3** wskaż powody, dla których Kazimierz Wielki założył akademię. **[0-2 pkt]**
- 4.** Na podstawie źródeł wskaż przyczyny umieszczenia na monecie z czasów Kazimierza Wielkiego wyobrażenia korony i orła (**źródło 4**). (Powiąz obraz przedstawiony na monecie z napisami na niej). **[0-3 pkt]**
- 5.** Na podstawie **źródeł nr 1 i 2** porównaj sposoby przedstawienia genezy powstania Statutów Kazimierzowskich. **[0-4 pkt]**
- 6.** Na podstawie źródeł i wiedzy pozaźródłowej oceń politykę wewnętrzną Kazimierza Wielkiego. **[0-5 pkt]**